

DAN BĂLĂNESCU

Recepția copiilor

Diplomații străini adunați în fața Palatului Prezidențial Nicolau Lobato din Dili, capitala Timorului de Est, priveau distrați forfota gazdelor, mândre nevoie mare de aniversarea a 20 de ani de la restaurarea independenței acestei țărișoare din Asia de Sud-Est. Inițial, Timorul de Est și-a proclamat independența în 1975, după retragerea Portugaliei, fosta putere colonială din regiune. Această scurtă etapă de autonomie a durat doar nouă zile, întrucât Indonezia, sub conducerea președintelui Suharto, îngrijorată de posibila apariție a unui regim comunist în apropierea graniței sale, a lansat Operațiunea Lotus, prin care a urmărit aducerea teritoriului sub administrație indoneziană. Ulterior, după tranziția politică majoră din Indonezia în 1998, când președintele Suharto s-a retras de la conducerea țării și a fost înlocuit de vicepreședintele său, B. J. Habibie, autoritățile indoneziene au permis organizarea unui referendum privind autodeterminarea locuitorilor din Timorul de Est. Plebiscitul a avut loc în august 1999 și s-a încheiat cu o majoritate semnificativă în favoarea independenței. Ulterior, regiunea a traversat o perioadă de violențe și instabilitate, cauzată de tensiunile dintre susținătorii independenței și grupuri loiale integrării în Indonezia, unele fiind suspectate de legături cu facțiuni din cadrul forțelor armate. Situația s-a stabilizat treptat odată cu intervenția forțelor internaționale mandatate de ONU, iar Timorul de Est și-a proclamat oficial independența la 20 mai 2002. Liderul carismatic Xanana Gusmão a fost ales președinte în același an. Ulterior, acesta a ales să nu candideze pentru un al doilea mandat, fiind succedat în 2007 de José Ramos-Horta, laureat al Premiului Nobel pentru Pace. În aprilie 2022, Ramos-Horta a fost reales președinte pentru un nou mandat, iar viitorul acestei mici națiuni insulare din Asia de Sud-Est părea mai optimist ca niciodată, după perioada dificilă a pandemiei de COVID-19 și după inundațiile devastatoare din 2021.

Din locul care îi fusese repartizat, Manoj Sandhu, ambasadorul Indiei, un bărbat mărunț și îndesat, cu un barbișon bine îngrijit ascunzând o bărbie proeminentă, își rotea ochii de jur împrejur prin ochelarii săi mari și lustruiți, părând că nu are astâmpăr. Lângă el, privind indispusă mulțimea de oameni din piață, înaltă și voinică, înveșmântată într-un frumos sari tradițional, stătea soția sa, Uma.

– Chiar nu ne servesc cu nimic? pufni ea supărată. Ne țin aici în soare și nu ne oferă nici măcar un pahar cu apă?

Ambasadorul Sandhu o privi speriat și mormăi ceva în barbă, după care, căutându-și din priviri asistenta, strigă la ea nervos:

– Dewi! Dewi! Vino încoace imediat!

Cei trei sosiseră cu o zi înainte din Denpasar, alături de alți colegi ambasadori rezidenți în Indonezia, cu un zbor charter organizat de un operator privat, întrucât cursele de linie spre Dili nu fuseseră încă

reluate după haosul care însoțise perioada pandemică. Acum, alături de ceilalți șefi de misiuni, așteptau cu nerăbdare recepția pe care Ramos-Horta avea să o găzduiască după susținerea discursului de inaugurare.

Printre oaspeții străini care răspuseseră favorabil invitației distinsului laureat Nobel se numărau Marcelo Rebelo de Sousa, președintele Portugaliei, David Hurley, guvernatorul general al Australiei, Nuno Nabian, primul-ministru al Guineei-Bissau, Mohammad Mahfud, ministrul coordonator indonezian pentru afaceri politice, juridice și de securitate, precum și mulți alți reprezentanți ai ONU, Singapore, Japoniei, Capului Verde, ASEAN, Angolei, Braziliei și ai altor membri ai comunității țărilor de limbă portugheză, în semn de bunăvoință față de acest nou stat.

Vremea era frumoasă la Dili, așa cum se întâmpla mai mereu. Cerul albastru înveșmânta prietenos strâmtoarea Ombai, iar în depărtare se putea ghici mărețul munte Tatamailau. Prin eucaliptii presărați ici-colo în parcul din fața palatului prezidențial croncăneau câțiva papagali, deranjați de aflusul neobișnuit de oameni. În piață, o mulțime de copii sărmani priveau curioși la toate aceste persoane importante care, simțeau ei cumva, aveau să le marcheze destinul.

Președintele Ramos-Horta nu apăruse încă. Poate mai avea de făcut câteva retușuri la discurs, poate purta o discuție importantă cu un membru al cabinetului, poate că nu stabilise încă toate detaliile preluării mandatului de la predecesorul său, Francisco „Lú-Olo” Guterres, ori poate că mâncase ceva ce nu-i căzuse bine și respira greu, închis într-o toaletă. Nu avem de unde ști, însă toți membrii protocolului umblau bezmetici de colo până colo, de parcă îl căutau și, negăsindu-l, nu-și găseau liniștea.

Aliniați de-a lungul rândurilor de diplomați străini, membrii detașamentului de gardă aproape că se străduiau să nu izbucnească în râs, uimiți și ei de rolul important care li se hărăzise. Înveșmântați într-un soi de uniformă multicoloră, cu pene de păsări în cap, așa cum le stă bine unor soldați dintr-o insulă tropicală, bărbații aceștia simpli păreau să fi fost răpiți de pe o plantație de cafea și parașutați într-o misiune de mare importanță în cel mai fierbinte punct al țării.

Diplomații străini, plictisiți de așteptare și asudați de umiditatea ridicată a climei tropicale din Dili, începuseră să mișune printre rânduri, schimbând impresii între ei. Ambasadorul ceh, un fost baschetbalist de peste doi metri, pe nume Karel Darida, nu se dezlipea de neastâmpărata lui soție, fostul model Tereza Bagarova. Tereza, păstrând încă o urmă din frumusețea de odinioară, îmbrăcată ușor, în culori pastelate, se străduia să nu-i fie o povară.

– Karel, te poți duce să vorbești cu ambasadorul australian dacă vrei, îi spuse ea soțului, simțindu-l neliniștit.

– Nu, dragă, nu e nevoie, răspunse el prevenitor. Avem tot timpul din lume la recepție. Mă gândeam la președinte, de ce nu mai apare.

– Președintele Timorului? întrebă blonda cehoaică, atentă să nu spună vreo prostie.

– El, da, zâmbi ambasadorul Darida, de la înălțimea lui impresionantă.

Un rând mai în față, profesorul universitar Adam Kaminski, soțul ambasadoarei poloneze, îmbrăcat elegant, cu batistă roșie la buzunar, primise sarcina importantă, de care se achita cu multă grijă, de a-și fotografia soția atunci când interacționa cu persoane de vază.

– Fii atent, Adam, îi spusese ea șoptit, când apare președintele o să mă reped la el să-l salut. În momentul acela îmi faci o poză, da? Pentru Instagram.

– Desigur, Justyna, nu-ți face probleme, o liniștise el.

Venit tot din Indonezia mai era ambasadorul Finlandei, Jukka Kolkka, un bărbat înalt și naiv, pe care nimeni nu-l lua în serios, ambasadorul Danemarcei, Peter Eriksen, care vorbea întotdeauna atât de repede, încât nu putea fi niciodată înțeles pe deplin, precum și ambasadoarea Suediei, Zara Berggren, o doamnă distinsă, preocupată de schimbările climatice, care spunea oricui era dispus să o asculte că își dedică tot timpul liber unui copil suferind de o formă rară de autism. Apoi, desigur, erau ambasadorii

rezidenți – în primul rând cel portughez, Jose do Carmo, care îi șoptea ceva propriului președinte, ambasadorul australian Paul Parker, un bărbat care zâmbea superior, fiind convins că nimeni nu poate fi mai important decât el, ambasadorul neozelandez Phil Dobbyn, decanul corpului diplomatic și ambasadorul chinez Wang Chou, izolat de colegii săi occidentali, dar care se întreținea cordial cu Vítor Soares, ministrul timorez al petrolului și mineralelor, generând astfel temeri că Beijingul ar putea sufla Australiei exploatarea câmpurilor gazeifere Greater Sunrise.

Discursul mult-așteptat întârzia, iar Uma nu mai avea răbdare.

– Mă roade stomacul, îi spuse ea ambasadorului Sandhu. Fă ceva!

Manoj Sandhu, speriat de nemulțumirea nevestei, o strigă din nou pe Dewi:

– Unde te tot ascunzi? E bătaie de joc ce se întâmplă aici, să ne țină atâta vreme fără o gustare măcar!

– Puțin spus, întări Uma.

Dewi, o fată subțirică și brunetă, cu părul negru și curat prins în clame după moda indoneziană, se uita temătoare când la unul, când la celălalt. Nu era de ajuns că avea un șef atât de exigent, părea să își spună ea, acum era nevoită să dea piept și cu soția.

– Și ține-mi odată borseta asta, strigă brusc ambasadorul Sandhu, enervat că Dewi nu întreprinde ceva mai repede, nu vezi că mă încurc în ea? Ce mai stai?

Dewi înhăță borseta și o luă la goană printre rânduri, căutând din priviri un reprezentant al serviciului de protocol.

Timpul trecea și oamenii începuseră să-și piardă răbdarea. Soldații cu pene pe cap se lăsau când pe un picior, când pe celălalt, privind distrați la toți acești oaspeți de seamă. Ambasadorii își controlau telefoanele mobile, în vreme ce arhiepiscopul da Silva, pe care papa Francisc avea să-l desemneze curând cardinal, se întreținea fără grabă cu nunțiul apostolic, polonezul Wojciech Załuski, care îi explica de ce el, și nu colegul neozelandez, se cuvenea să fie decan al corpului diplomatic. Afară era cald și nunțiul asuda, însă se străduia să ducă discuția aceea importantă până la capăt.

Ambasadorul georgian Zurab Kikabidze, un afemeiat fără pereche, privea plictisit la tinerele reprezentante ale protocolului timorez. La un moment dat se întoarse spre un diplomat canadian și îi spuse o glumă fără perdea, după care adăugă cu voce tare, rânjind pervers, „sunt burlac, îmi permit”.

Eforturile lui Dewi dădură roade. Un bărbat îmbrăcat în straie tradiționale timoreze se îndreptă spre ambasadorul indian, mânat din urmă de harnica asistentă, cu un platou cu produse locale. Zâmbind stângaci, se aplecă și așeză pe măsuta din fața Umei o farfurioară cu niște banane mici și verzi, alături de câteva prăjiturile și un pahar cu suc natural de mango. După care, făcând o plecăciune, merse mai departe și repetă operațiunea în fața ambasadorului finlandez. Jukka Kolkka, plăcut impresionat de această surpriză, nu se putu hotărî dacă să guste din bucățelele de ananas sau din pachetele din frunze de banană umplute cu orez prăjit.

– Doriți? îl întreabă brusc colegul indian, care observase nemulțumirea din ochii soției și nu știa cum să o mai împace.

Jukka îl privi mirat.

– Nu acum.

Fără să mai aștepte, Manoj Sandhu înșfăcă farfurioara cu pachetele și o așeză repede în fața nevestei sale, pe care toată această mulțime de gustări păru să o liniștească. Uma, dregându-și glasul, întinse mâna după un pachetel cu orez.

Chiar atunci, mulțimea începu să freamăte. Ambasadorii dădură fuga la locurile lor, oaspeții întârziați mărîră pasul, zoriți din urmă de oamenii de la protocol, ostașii cu pene pe cap încremeniră în poziție de drepti, iar președintele portughez îi făcu semn ambasadorului său că discuția se încheiase. Din interiorul palatului prezidențial își făcu apariția președintele nou-ales, José Ramos-Horta.

Ramos-Horta nu arăta ca un est-timorez tipic, ci, mai degrabă, ca un portughez, atât datorită trăsăturilor feței, cât și a culorii mai deschise a pielii. De statură medie, părea pătruns de importanța misiunii sale. Îmbrăcat într-o cămașă tradițională tais, purtând o barbă de câteva zile, privea în jur cu o severitate dată de faptul că buza inferioară se petrecea puțin peste cea superioară. Fostul reprezentant în exil al Timorului de Est în anii luptei pentru independență era o figură bine-cunoscută pe scena internațională. Unanim respectat, părea personajul potrivit pentru îndeplinirea importante misiuni aflate în fața Timorului de Est: transformarea dintr-o țară complet dependentă de importuri și de exploatarea gazelor naturale și a petrolului într-un stat capabil să-și dezvolte câteva ramuri economice care să îi poată asigura supraviețuirea: turismul, agricultura, industria ușoară și, de ce nu, energia regenerabilă.

Trecând printre rânduri cu aerul său relaxat, Ramos-Horta strânse mâna celor care se postaseră dinadins la marginea rândului: ambasadorul american, ambasadorul chinez, nunțiul papal – cu care schimbă câteva cuvinte –, o serie de membri ai propriului cabinet, diverși oaspeți străini și, la final, ambasadoarea Poloniei, care se poziționase în așa fel încât să îi blocheze trecerea.

– Domnule președinte, începu ea, aruncând repede o privire spre soț, sunt Justyna Kaminska, ambasadoarea Poloniei. După care, văzând că președintele încearcă să scape din ambuscadă, adăugă pe nerăsuflăte: am solicitat o audiență prin cabinet.

– Sigur, sigur, răspunse președintele Ramos-Horta, ușor agasat de insistențele ambasadoarei, dar străduindu-se să afișeze în continuare obișnuita sa expresie înțelegătoare.

Auzind acest răspuns, ambasadoarea poloneză se dădu brusc la o parte, plecându-și ușor capul și lăsându-l să treacă. Apoi, întorcându-se spre soț, îl întrebă:

– Ai fotografiat ?

– Bineînțeles, Justyna, cum să nu?

Înainte să apuce să se urce pe podiumul unde era așteptat de omologul portughez, președintele Horta fu nevoit să strângă și mâna ambasadorului indian, care se ridică ușor în vârful picioarelor pentru a-i șopti la ureche ceva legat de programul bilateral cu țara sa.

– Sigur, sigur, repetă Ramos-Horta, manifestând înțelegere pentru strădaniile ambasadorilor, mai ales când era vorba de o țară atât de mare și de importantă precum India.

În sfârșit, președintele est-timorez ajunse pe podium, unde fu întâmpinat, în picioare, de omologul său portughez.

– Fratele meu iubit, îl gratulă Ramos-Horta pe reprezentantul fostei puteri coloniale, apropiindu-se de el și luându-l în brațe. Ușor stânjenit și surprins, de Sousa participă, totuși, la îmbrățișare. De lângă el, ambasadorul do Carmo aplauda în picioare această efuziune de afectivitate, simțind, cumva, că se aplaudă și pe sine pentru rolul jucat în această apropiere istorică.

După de Sousa, președintele Horta se îndreptă spre ceilalți oaspeți de seamă, strângându-le mâna cu căldură. Când îi veni rândul, ministrul indonezian Mahfud îi întinse degetele cu o reținere aproape insesizabilă, obligându-l pe Ramos-Horta să facă un oarecare efort pentru a i le putea prinde.

Înainte să se așeze, președintele Ramos-Horta se întoarse spre oamenii din piață și le făcu un semn prietenos cu mâna, declanșând urale furtunoase. Copiii începură să agite steagurile roșii marcate cu triumphiurile obscurantismului și colonialismului, scandând numele președintelui cu glasurile lor subțirele.

Privind indiferentă spre podium, Uma mormăi spre soțul ei, ambasadorul Manoj Sandhu:

– Dă-mi ananasul!

Când încercă să prindă farfurioara, își atinse din neatenție telefonul așezat imprudent pe un colț al măsuței, făcându-l să cadă cu zgomot..

– Nu mă ajuți deloc! mârâi ea spre ambasadorul Sandhu, care se aplecă repede și îi culese aparatul de

de pe jos. Apoi, descumpănit, neștiind ce să facă cu el, o caută din priviri pe Dewi care, de pe margine, observase întreaga scenă:

– Vino odată! o strigă ambasadorul șoptit, strângându-și pumnii de enervare.

Dewi sări înfricoșată din locul ei, reușind să se sustragă tentativei unui soldat cu pene de a o opri, întrucât urma să fie intonat imnul național.

– Pune-l odată în borsetă, îi ordonă scrâșnit ambasadorul Sandhu, chiar în momentul în care, de la microfon, șeful protocolului național ceru oaspeților să se ridice în picioare pentru imnul național. Subțirică și speriată, Dewi înhăță telefonul și, încleștându-și degetele în el pentru a-i dejuca planul mârșav de alunecare, se strecură ușor pe lângă ambasadorul georgian, amestecându-l cu mireasma ei de ulei de santal.

Ceremonia începu. Oaspeții se ridicară în picioare când un cor bărbătesc, apărut parcă din neant, începu să cânte înflăcărat în limba portugheză „Patrie, patrie, Timorul de Est, țara noastră”. Președintele Portugaliei își duse mâna în dreptul inimii, în vreme ce Ramos-Horta ascultă versurile emoționante serios și neclintit. Din respect pentru gazde și înțelegând semnificația acestui imn scris cu litere de sânge, ambasadorii stăteau nemișcați, cu gândurile aiurea. Proptindu-se cu mâna dreaptă de soțul ei, Uma găfâia ostenită, cu ochii la bucățelele de ananas. Ambasadorul finlandez zâmbea fără niciun rost, în vreme ce Zdravko Bebek, șeful misiunii diplomatice bosniace, fost luptător în forțele speciale și participant la războiul din 1992, privea rece la toată această mulțime pestriță.

Cântăreții se opriră brusc, iar președintele Ramos-Horta le făcu semn invitaților să se așeze. „Felicitări, felicitări, felicitări, iubit popor al Timorului de Est”, își începu el discursul, rostit tot în limba portugheză. După ce transmise, elegant, cele mai sincere urări președintelui demisionar Lu-Olo și distinsei sale soții Cidália, se adresă celor prezenți cu formula „Stimați invitați, iubit popor” și îi aduse un omagiu lui Maun Bot – fratele nostru – Xanana Gusmão.

Ambasadorul italian Michele Ferro, un fost jurist originar din Messina, își scoase din buzunar un carnetel în culorile Uniunii Europene și începu să-și noteze: „Omagiu lui Xanana Gusmão” și „principalele provocări: promovarea păcii și a reconcilierii, eradicarea sclaviei copiilor și sărăcia extremă”.

„Am optat în mod deliberat pentru reconcilierea națională și pentru respingerea justiției retributive”, declamă Ramos-Horta, după care evocă imaginile groazei și suferinței pricinuite de războaiele din Ucraina, Afganistan, Myanmar, Siria și Yemen, precum și absența evidentă a conducerii globale și paralizia mecanismelor multilaterale pentru prevenirea și medierea conflictelor. Ambasadorul Ferro se încruntă când Ramos-Horta îi mulțumi președintelui Macron pentru curajul și determinarea de a purta un dialog cu președintele Putin pentru a pune capăt războiului din Ucraina.

„Aderarea Timorului de Est la ASEAN este un obiectiv național strategic”, anunță președintele Ramos-Horta principalul punct al agendei externe a țării sale, după care, la fel de abrupt, se referi la o promisiune din 2003 a „liderului istoric cubanez” Fidel Castro de a contribui la pregătirea medicilor timorezi.

Ascunzându-se ca un șoricel în spatele ambasadorului australian, Uma ronțăia o prăjiturică cu alune, gândindu-se că are mare nevoie de telefon. Se aplecă spre soțul ei și îi șopti ceva la ureche, determinându-l să își așeze precipitat pe genunchi cele câteva foi furnizate de protocol, de pe care se străduia să urmărească discursul rostit de Ramos-Horta.

„În societatea noastră nu e loc de discriminare și de excludere a fiilor și fiicelor noastre din comunitatea LGBT”, continuă președintele timorez, care avea să invite parada Pride la reședința sa oficială. „Fie ca Domnul și strămoșii noștri să mă îndrume”, își încheie el discursul, aplaudat îndelung, la scenă deschisă, de oaspeții care se ridicaseră în picioare.

Participanții începură să se foiască, nerăbdători să se alătore cât mai degrabă recepției. Recepțiile sunt un eveniment tipic diplomatic cu semnificații diferite pentru participanți. Pentru gazdă, sunt o ocazie de

a-și testa prestigiul și imaginea în ochii lumii. Cu cât prezența este mai bogată și de un nivel mai ridicat, cu atât mai mult poate fi încredințată că poziția sa pe scena internațională este una respectată. Din acest punct de vedere, președintele Ramos-Horta putea fi liniștit: șefi de stat, membri ai guvernelor, ambasadori străini traversaseră mări și țări pentru a participa, pe această mică insulă tropicală din sud-estul Asiei, la cele două ore ale recepției oferite cu ocazia sărbătoririi restaurării independenței, precum și realegerii sale în fruntea statului. Pentru participanții din afara mediului diplomatic, invitați la recepție prin cine știe ce legături, evenimentul era un prilej de a urmări desfășurarea acestor întruniri oarecum misterioase, de a intra în dialog cu persoane sus-puse, de a face câteva poze și de a degusta preparate alese. Pentru oaspeții de seamă, precum președintele de Sousa, recepția nu era altceva decât un alt punct al programului oficial, pe care era nevoit să îl parcurgă. Pentru ambasadorii harnici, precum Justyna Kaminska, evenimentul era un prilej de a interacționa cu demnitari altfel greu abordabili, pentru a bifa diverse obiective precum convenirea, măcar de principiu, a unor vizite oficiale sau a unor proiecte bilaterale. Pentru oamenii de lume, așa cum sunt majoritatea șefilor de misiuni, personaje sociabile și degajate, recepția este o frumoasă ocazie pentru a conversa, pentru a schimba impresii și idei, pentru a face paradă de cunoștințele lor, pentru a aranja o partidă de golf sau un dineu oficial, ori, pur și simplu, pentru a întreține relația cu oficialii locali. Un astfel de personaj sociabil era ambasadorul danez Peter Eriksen care, la sosirea la palatul prezidențial, se îndreptase glonț spre șeful protocolului național timorez, pe care îl bătuse prietenos pe umăr și îi șoptise la ureche, „În Danemarca avem o vorbă – când protocolul e bucuros, ceva e în neregulă” – după care, mulțumit de efectul vorbelor sale, își continuă liniștit drumul spre tribuna oficială.

Erau și ambasadori introvertiți, pentru care recepțiile erau un adevărat calvar, întrucât le impuneau să facă exact ce urau mai tare: să interacționeze cu foarte mulți oameni într-un interval de timp aparent nesfârșit. În această situație era ambasadorul finlandez Jukka Kolkka, al cărui prim gând la orice recepție era să dea pe gât un pahar de vin, apoi încă unul, și încă unul, și încă unul, până când începea să se simtă suficient de amețit pentru a putea zâmbi languros omologilor și a le spune cu o voce lipicioasă, „Servus, cum o mai duci?”.

În sfârșit, erau și personaje cu totul apte pentru asemenea evenimente, adevărați prădători, care, însă, puteau fi incomodați de o problemă oarecare: o durere de măsea, o crampă la stomac sau o nevastă cicălitoare. O asemenea felină bine dotată pentru atacarea înalților demnitari era ambasadorul Manoj Sandhu care, însă, era ținut strâns în lesă de neiertătoarea Uma.

Desigur, la o recepție puteau fi văzute și persoane cărora nu le stătea deloc gândul la conversație sau la mâncare, precum asistenții personali. Pentru Dewi, indoneziana subțirică și drăguță cu miros de santal, recepția era o corvoadă de care își dorea să scape cât mai repede, pentru a se putea refugia în camera ei micuță din hotelul Timor Lodge și a intra pe Tinder, unde spera să își găsească un soț bogat și alb.

– Vă rog, poftiți la recepție! exclamă deodată președintele Ramos-Horta, făcându-le semn invitațiilor să se îndrepte spre saloanele de protocol ale reședinței sale oficiale.

După care, întorcându-se brusc spre piața în care oamenii nu conteneau să aclame, strigă puternic, în tetum, cu vocea sa natural răgușită:

– Haideți și voi, copii! Veniți să mâncați!

În clipa aceea, ambasadorul Jukka Kolkka văzu ceva uimitor: din mulțimea localnicilor veniți să sărbătorească restaurarea independenței țării se desprinseseră, pâlcuri, pâlcuri, o grămadă de copii sărmani, îmbrăcați zdrențăros și cu picioarele goale, cu chipurile înnobilate de o expresie de bucurie amestecată cu recunoștință. Micuții o luară la goană spre palatul prezidențial, chiuind și râzând de fericire: în ziua aceea aveau să mănânce bine.

Întrucât invitații se îndreptau deja spre saloanele de recepție, apariția neașteptată a copiilor stârni o oarecare rumoare, întrucât nu toți luaseră indemnul președintelui ad-literam, așa cum o făcuseră cei mici,

care nu vedeau în el decât o faptă de generozitate a unui om de seamă. Pentru ei nu era nimic nepotrivit să se amestece cu simandicoșii ambasadori sau politicieni, pe care îi tratau cu același respect pe care îl credeau cuvenit soldaților cu pene, chelnerilor, ori asistenților personali. Toți aceștia făceau parte dintr-o lume măreață, la care copiii visau și în care erau fericiți să poată pătrunde chiar și doar pentru un ceas.

Odată ajunși la scările care urcau spre palatul prezidențial, micuții est-timorezi se încolonară în șir indian și, zâmbind cuviincios, avansară hotărâți spre locul unde aveau să mănânce. Uimiți, soții Kaminsky se dădură în lături, sușotind ceva între ei. Ambasadorul australian Paul Parker se retrase țeapăn spre scaun, urmărind copiii cu o expresie imobilă. Zurab Kikabidze râse amuzat și, cu mâna lui mare, ciufuli părul negru al unei fete. Fără să-l privească, aceasta își aranjă grăbită firele răscolite și își continuă curajoasă drumul. Prin găurelele bluzitei roșii jerpelitate i se zăreau petice din pielea arsă de soare.

Uma privea siderată șirul copiilor și nu știa încotro s-o apuce.

– Ce înseamnă asta, Manoj? Își luă ea soțul la rost și, fiindcă el nu știa ce să răspundă, îl întrebă din nou, aproape furioasă: ce înseamnă asta?

– Păi... după cum vezi... sunt niște copii, bolborosi ambasadorul Sandhu, făcându-și repede socotelile.

„Oare vor fi adunați într-o sală anume sau vor putea circula în voie? Nu ar fi bine deloc, deloc”, își zise el, îngrijorat de reacția soției sale.

După cum se dovedi, copiii nu întâmpinară nicio opreliște, fiind lăsați să circule liber în oricare din sălile de protocol ar fi poftit. Cu toate acestea, ei se opriră în prima dintre ele, o încăpere mai degrabă de trecere, unde se așezară la coadă, unul în spatele celuilalt, la mesele pline cu bucate ispititoare. O fetiță subțirică la vreo șase ani, care își ținea părul negru strâns într-o coadă lungă, se îngriji să umple mai întâi farfuria frățiorului ei mai mic și abia apoi pe a sa. Gesturile ei mărunte, pline de siguranță și dragoste, îl impresionară pe ambasadorul finlandez, care profitase de prezența copiilor pentru a scăpa de pretențioșii lui colegi. În loc să se plimbe de la un diplomat la altul, de la un oficial timorez la altul, așa cum s-ar fi așteptat din partea unui ambasador serios, Jukka Kolkka se așeză fără rost în spatele unui băiețel sperios, care tresări și făcu un pas în lături imediat ce simți prezența acestui adult important în apropierea sa.

– Stai cuminte, îi zise Jukka stânjenit, simțind că locul lui nu era acolo.

Ceva mai departe, aproape lipită de perete, înfulecând repede dintr-o farfurie pe care o ținea strâns în mână, Dewi profita de cele câteva clipe de liniște pe care i le acordase șeful său, ambasadorul indian, mai mult ca să scape de ea. Pentru că borseta o incomoda, o așezase pe un colț de masă și, străduindu-se să nu se murdărească cu vreo boabă de orez, îi arunca în răstimpuri priviri grăbite. Dewi, care nu avea mai mult de 23 de ani, nu se simțea deloc o intrusă printre copii, ci, dimpotrivă, una de-a lor. Copilașii aceștia săraci îi aminteau propriile origini umile dintr-o mahala din Surabaya.

După ce își umplură farfuriile cu bunătățile prezidențiale, copiii se așezară unii lângă alții pe jos, cu chipurile radiind de fericire, mâncând frumos și liniștit, ca și cum recepția aceasta atât de distinsă nu i-ar fi intimidat deloc. Vorbeau puțin și doar atât cât era nevoie pentru a lămuri diverse mărunțișuri, cum ar fi locul unei anumite prăjituri sau al fripturii de pui. O mulțime de chelneri trebăluia în jur, ba umplând vasele golite, ba debarasând pahare, ba ștergând mesele de cele câteva firimituri căzute din vreo farfurie. Copiii priveau impresionați toată această manifestare de forță a atâtor persoane importante, uitând, pentru o clipă, de sărăcia de zi cu zi, de cocioaba căreia îi spuneau acasă, de străzile fierbinți unde își duceau zilele, de vânzătorii care îi luau la zor când încercau să șterpească vreo banană și de toată atmosfera plină de culoare a acestui oraș care fremăta, tânăr și sărac la fel ca ei, într-o osmoză din care, poate, avea să se nască o capitală adevărată cândva în viitor.

Pentru ei, masa aceasta la care îi poftise președintele va reprezenta, în anii pe care aveau să-i petreacă în lume, poate în Timorul de Est sau poate în Indonezia, în Marea Britanie sau în Portugalia, ori poate în Polonia, o destinație surprinzătoare, de ultimă oră, a emigranților timorezi, unul din momentele remarca-

-bile ale copilăriei lor sărace, dar fericite, alături de eclipsa totală de soare și de migrația anuală a balenelor albastre.

În sala cea mare recepția era în toi. În jurul președintelui Ramos-Horta se strânsese un grup de diplomați străini în frunte cu ambasadoarele Germaniei și Suediei, care își inauguraseră recent, la Institutul Camões, consulatele onorifice. Alături de ele se aflau și proaspetele șefe de consulate, Uta Lena Lenzen, o tânără cineastă germană care pusese bazele Festivalului Internațional de Film de la Dili, și Mónica Mendes da Silva, o avocată portugheză stabilită cu ani în urmă în capitala Timorului de Est, pe care ambasadoarea Zara Berggren o socotise potrivită pentru această funcție prestigioasă.

– Nu vă bucurați prea tare, le spuse, zâmbind, președintele celor două proaspete consulate, mâine-poimâine Germania și Suedia își vor deschide ambasade și veți rămâne fără slujbă!

Toată lumea izbucni în râs, semn că acestui laureat Nobel i se permiteau multe. Președintele continuă în același spirit de glumă.

– Și tu, Lena, muncești prea mult! Nici nu ai avut timp să te măriți, iar de acum îți va fi și mai greu!

Domnișoara Lenzen roși puțin, dar râse cu poftă alături de ceilalți.

– Iar tu, Mónica, ai un soț atât de dedicat luptei anticorupție, încât este dușmănit de toți lucrătorii din port.

Alte râsete. Președintele Ramos-Horta continuă cu povești despre o călătorie de-a sa în Suedia, unde îl cunoscuse pe fostul premier Olof Palme, despre care a spus că fusese un mare susținător al independenței Timorului de Est.

– În Suedia, continuă Ramos-Horta, am făcut o pană de mașină într-un cartier rău-famat al Stockholmului, unde mi s-a spus că locuiește o minoritate finlandeză. Era un fel de Bronx suedez, zise președintele spre deliciul audienței, amuzată să audă cum o etnie atât de bogată precum cea finlandeză era comparată cu amalgamul de imigranți săraci din faimosul cartier new-yorkez. Toți îl priveau amuzați pe ambasadorul Jukka Kolkka, care tocmai revenise, neinspirat, în mijlocul colegilor săi diplomați. Jukka râse și el, roșindu-se de jenat ce era. „Cine m-a pus să plec de lângă copii?”, se gândi el în ciudat, căutând din priviri un pahar de vin pentru a-și mai atenua rușinea.

Discuțiile continuară nestingherite. Ambasadoarea Poloniei, însoțită de atentul ei soț, încercă să se strecoare în apropierea președintelui, pentru a-i mai spune ceva, a-l auzi pronunțând un cuvânt, unul singur, oricare, de la care ea avea să pornească în scrierea unei lungi și fascinante telegrame. Australianul Paul Parker, privindu-i pe toți de la înălțimea sa de aproape doi metri, strâmba din nas și stătea înțepenit cu un pahar de vin în mână, considerându-se mai presus de toată această buluceală.

– Am cunoscut-o pe Angela Merkel, răspunse președintele Ramos-Horta la o întrebare. Ce m-a surprins la ea a fost că nu râdea niciodată. Mereu serioasă, mereu pusă pe treabă.

Toată lumea a râs. Atmosfera era degajată. Zurab Kikabidze, ambasadorul georgian, discuta surâzător cu o tânără diplomată portugheză, care îl asculta fascinată. Deși trecut de 60 de ani și deloc chipeș, emana o depravare cu iz intelectual care, pur și simplu, le fascina pe femei. Din colțul lui, de lângă măsuta cu friptură de vițel, Jukka îl iscodea cu o privire invidioasă.

Deodată, pe fondul conversației discrete și a hohotelor de râs potolite care izbucneau, în răstimpuri, din grupul președintelui, se auziră niște țipete ascuțite, un chirăit de copil, o voce groasă și răstită de bărbat, pe care Jukka o asocia ambasadorului indian și, în cele din urmă, un mare tăraboii în salonul recepției copiilor. Ambasadorul Kikabidze, care nu apucase, încă, să-și poftască partenera de conversație în camera lui din hotelul Timor, își ridică distrat privirea și se uită în direcția din care venea zgomotul acela neobișnuit.

– Ce se întâmplă? întrebă deodată președintele Ramos-Horta, oprindu-se din povestit. Ambasadorii murmurară câteva vorbe fără noimă, la fel de nedumeriți și ei.

Un consilier prezidențial se aplecă la urechea laureatului Nobel și îi șopti ceva. Ascultându-l, președintele se întunecă la față, petrecându-și, nervos, buza inferioară peste cea superioară, ceea ce îl făcu să capete un aer de o mare severitate.

– Să mergem imediat acolo, spuse el.

Grupul de ambasadori îl urmă. Ambasadoarea Kaminska șușotea misterioasă la urechea soțului ei, în vreme ce Paul Parker, creând impresia bizară a unei statui vii, se puse în mișcare cu aceeași înțepeneală cu care sorbise, până atunci, din paharul de vin. După câteva clipe de derută, observând dorința de pe chipul tinerei sale partenere, care nici nu băgase de seamă că în reședința prezidențială se petrece ceva neobișnuit, ambasadorul Kikabidze se hotărî să își ducă seducția până la capăt.

Când ajunse în salonul cu pricina, președintelui Ramos-Horta i se înfățișă următoarea scenă: într-un colț, tremurând ca varga, Dewi suspina și se disculpa jurându-se pe ce avea ea mai sfânt:

– Vă jur, doamnă, aici am lăsat-o, spuse ea, arătând cu degetul ei subțire spre colțul de masă pe care pusese borseta. A luat-o cineva când nu am fost atentă, altfel nu se poate, zise ea hohotind, cu lacrimile curgându-i șiroaie pe obrajii cafenii.

În mijlocul încăperii, strânși unii într-alții printre farfuriile de mâncare, copiii priveau încremețiți, cu ochii lor mari, la tot acest scandal apărut de nicăieri. Fetița de șase ani își ținea strâns frățiorul de mână, iar acesta, smiorcăindu-se încet, se băgase cu capul în fustița ei mozolită. Unii înlemniseră cu mâncarea în gură, uitând să o mai mestece, lăsând să se întrezărească printre buze ba o bucată de cartof, ba o fibră de carne.

În pragul ușii, aproape blocând intrarea președintelui, trona Uma, nevasta ambasadorului indian. Cu mâinile în șolduri, cu spatele spre gazdă, își rotea privirea furioasă prin sală.

– Să faceți bine să-mi dați borseta, pungașilor ce sunteți! le strigă ea copiilor într-o limbă engleză pe care aceștia, dacă o vorbeau, nu-i înțelegeau sensul. Hoților ce sunteți, de mici v-ați pus pe furat! Iar tu, fetițo, continuă ea, ținându-l pe Dewi cu o privire răutăcioasă, ești bună de plată!

Apoi, întorcându-se spre soțul ei, care se uita cu groază când la nevastă, când la președinte, îi strigă mâniașă:

– Ți-am spus să o dai afară, că nu e bună de nimic! Dar tu nu și nu, că lucrează de trei ani, că nu face prostii, că una sau că alta. Uite că a făcut acum o prostie! Și încă una mare! A pierdut borseta cu telefonul meu cu tot. Ce mă fac eu acum fără telefon?!

Președintele Ramos-Horta, înțelegând deodată totul, le făcu un semn liniștitor cu mâna copiilor.

– Nu vă faceți probleme, copilași. Nu s-a întâmplat nimic, îi alină el, vorbindu-le în tetum. Puteți continua să mâncați.

Auzindu-i vocea spartă, binecunoscută, Uma se întoarse brusc, se roși, dar nu se pierdu cu firea:

– Domnule președinte, îi spuse ea, coborându-și vocea, vă rog să mă scuzați, dar ce s-a petrecut este grav. Borseta mea, în care îmi țineam telefonul, a dispărut de pe masă. Nu vreau să acuz pe nimeni, dar este clar că unul dintre acești copii a șterpelit-o. Nu există altă explicație.

Președintele o privi calm. Ambasadorul Sandhu încercă să spună și el ceva, să ofere o lămurire care, printr-o minune, să facă tot acest scandal să dispară, așa cum dispar petele de cerneală în mașina de spălat, însă președintele îi făcu semn că nu este cazul.

– Ce telefon aveți, doamnă?

Uma îi spuse repede ce telefon avea, un model recent al unei mărci bine-cunoscute.

– În borsetă mai era ceva? se interesă din nou președintele, cu stăpânirea de sine a omului care are deja o soluție.

– Nu, răspunse repede Uma. Adică da, dar nimicuri, fleacuri. Telefonul era important.

Președintele Ramos-Horta o privi pe jumătate amuzat, pe jumătate întristat.

– Și de asta v-ați supărat, doamnă? Pentru atâta lucru?

Ambasadorul Sandhu vru din nou să spună ceva, disperat că mandatul său din Timorul de Est se duce de râpă, dar, de data aceasta, fu oprit de Uma.

– Domnule președinte, îl înfruntă ea obraznică, cu aceeași voce ascuțită și certăreață cu care o luase la rost pe Dewi, era un telefon foarte bun! Era aproape nou și era foarte bun, să știți!

Dewi, din colțul în care se afla, văzând amplexarea fără seamăn pe care o luase incidentul pricinuit de neglijența ei, își prinse fața în mâini și începu să scâncească încetișor.

– Gata! rosti poruncitor laureatul Nobel după ce-i aruncă o privire. Ce atâta tevatură pentru nimic? Doamnă, continuă el, întorcându-se spre Uma, aici sunteți oaspetele meu, iar oaspeții mei se află sub protecția mea. Uitați, spuse el mai departe, băgându-și mâna în buzunar. Vă dăruiesc telefonul meu, pe care l-am primit chiar astăzi. Este nou-nouț, nici nu am avut timp să-l deschid.

Și, spre uimirea Umei, îi întinse un telefon strălucitor, pe care ea îl evaluă rapid la un preț mai mare decât cel al telefonului ei pierdut.

– Vai, domnule președinte, nu se poate, nu pot primi! zise ea, întinzându-și mâna timid spre telefon și cercetându-l cu o privire lacomă. Nu pot primi, băigui ea din ce în ce mai stins, uitându-se ținută la dispozitivul strălucitor.

– Vă rog, doamnă, insistă Ramos-Horta, întinzându-i telefonul până când Uma apucă să-l înhațe cu degetele. Asta e o problemă? Am rezolvat eu conflicte serioase, nu așa ceva. Vă mai amintiți de cei cincisprezece ostatici ai Armatei de Eliberare Națională din Columbia? Datorită mie au fost eliberați! Sau de pilotul neozeelandez răpit de o altă Armată Națională de Eliberare, din Papua de Vest? Un singur telefon a fost suficient pentru a-i convinge pe rebeli să-i dea drumul. Ei bine, tot cu un telefon i-am eliberat și pe acești copilași, râse el, arătând spre copiii care reîncepuseră, sfioși, să mănânce. Uneori facem situațiile mai complicate decât sunt. Nu trebuie decât să oferi părților în conflict ceea ce-și doresc, de cele mai multe ori lucruri mărunte: atenție, recunoaștere sau, după cum se vede, un simplu telefon.

Uma, ținând aparatul strâns cu întreaga palmă, asculta perorația președintelui cu un zâmbet larg. Vru să intervină, să spună și ea ceva, să mulțumească, poate chiar să-și exprime recunoștința, dar președintele îi făcu semn că nu este nevoie.

– Mâncați, copii, mâncați, zise el copiilor, care se puseseră din nou la rând în fața meselor reprovizionate de chelneri.

În vocea președintelui se simțea emoția.

Curând, recepția își relua viața monotonă. În sala principală, președintele Ramos-Horta continua să împărtășească ambasadurilor diverse întâmplări din cariera lui excepțională, de la primirea generoasă pe care i-o oferise, în iunie 1999, chiar înainte de referendumul pentru independență, lui Megawati, fiica lui Sukarno și viitoarea președintă a Indoneziei și până la întâlnirea cu Putin de la Beijing, din 8 august 2008, ziua în care a fost lansată invazia pe scară largă a Georgiei.

Ambasadorul Jukka, bine dispus după câteva pahare de vin, se strecurase lângă președinte și îi sorbea vorbele, gândindu-se că are deja suficiente informații pentru a scrie câteva telegrame.

– Dar conflictul din Orientul Mijlociu, domnule președinte, cum s-ar putea rezolva? bolborosi el cu limba împletită de la băutură.

Ramos-Horta se gândi puțin și răspunse:

– Acel conflict nu se va rezolva decât atunci când în ambele state, atât în Israel, cât și în Palestina, vor apărea doi lideri carismatici, magnetici, care își vor purta popoarele pe drumul reconcilierii.

„Așa cum și-a purtat el poporul pe drumul reconcilierii cu Indonezia, refuzând crearea unui tribunal special pentru judecarea crimelor de război”, se gândi ambasadorul Michele Ferro.

Din apropiere, Uma, pe care toată această agitație o înfometase și o împinsese din nou spre mesele pline cu mâncare, privea cu admirație spre președintele Ramos-Horta.

– Cu adevărat merită premiul Nobel pentru pace! zise ea, ținându-și bărbatul. Vezi, medită în

continuare, așa se rezolvă o problemă. Cu hotărâre și generozitate! Tu de ce nu ai fost în stare?

Ambasadorul Sandhu nu putu să-i explice de ce, continuând să o urmeze cu capul plecat. Avea sentimentul copleșitor că mandatul lui în Timorul de Est se sfârșise. Cum ar mai putea el cere o audiență la președinte, cum s-ar mai putea el umfla în pene cu puterea în creștere a Indiei, câtă vreme acel telefon blestemat avea să planeze, ca o stihie teribilă, asupra a tot ce avea să întreprindă? Fără îndoială, relația țării sale cu Timorul de Est nu mai putea fi reparată decât de un nou președinte est-timorez sau de un nou ambasador indian. Până atunci, însă, își va vedea de treabă în Indonezia.

Murmurul invitațiilor părea un cântec misterios care umplea inimile copiilor cu un soi de venerație. Ce era cu toți acei oameni mari, ce era cu gesturile lor, cu zâmbetele și nemulțumirile lor? Pentru copii, toți aceștia – președintele Ramos-Horta, președintele Portugaliei, înconjurat de propriii admiratori, ba chiar și femeia aceea supărată, căreia președintele îi dăruise un telefon frumos – ei bine, toți aceștia formau un univers în egală măsură inaccesibil și copleșitor, așa cum și Dumnezeu este intangibil și, totodată, omniprezent, un paradox pe care nu încercau să îl înțeleagă, acceptându-l ca atare, grație celui minunat dar al copiilor de a ajunge la adevăr pe calea intuiției.

Din colțul ei, Dewi abia putea răsufla. Era extraordinar de emoționată de cele petrecute, simțind că asistase la ceva magnific, la un fel de descindere pe pământ a unei făpturi dintr-o altă lume, care îi venise în ajutor în lupta cu teribila Uma. În imaginația ei, o văzu pe Uma de-o parte, crudă și voinică, năpustindu-se asupra ei ca o știmă a iadului, flancată de ambasadorul Sandhu, căzut și neputincios, iar de cealaltă parte îngerul trimis în ajutor de Dumnezeu, întruchipat de președintele Ramos-Horta. Iar îngerul acela, spre deosebire de cei despre care îi povestise mama ei, nu aruncase cu foc, nu cutremurase pământul, nu biruise știma printr-o atotputernică manevră a forțelor naturii, ci printr-un gest de o mare bunătate: dăruindu-i un telefon, o ofrandă vrăjită ce potolise toate manifestările grozave ale răului.

– Cheamă mașina! se auzi deodată strigată de ambasador, care voia să plece cât mai repede din locul acela. Ce ai rămas acolo împietrită?

Dewi se trezi ca dintr-un somn adânc și, buimăcită, dădu să ia borseta de pe colțul mesei, unde o lăsase, parcă uitând cele întâmplate. Apoi, amintindu-și brusc că nu mai era nimic acolo, oftă și se aplecă după propria geantă, pe care o lăsase sprijinită de masă. În clipa în care o luă, zări, năucită, borseta cu pricina, care pesemne alunecase între geantă și piciorul mesei. Imaginea aceasta o stupefie. Cu ochii pironiți la borsetă, simțea că nu se mai poate mișca, că nu mai are aer. În creier începură să îi vâjâie o sumedenie de idei. Să ia borseta, să nu o ia, să țipe în gura mare, „Borseta! Borseta!”, să stea acolo chircită la infinit, ignorând tot ce avea să se petreacă în jur, strigătele nervoase ale ambasadorului, răcnetele isterice ale Umei, uimirea chelnerilor care, după ce invitații aveau să plece, o vor zări acolo înțepenită de spaimă. Sau poate chiar gazda, președintele Ramos-Horta, care a doua zi dimineața avea să treacă pe acolo, în pijamale, în drum spre baie, va da cu ochii de această intrusă, micuța indoneziană Dewi, pasămite o spioană trimisă de serviciul indonezian de securitate să culeagă informații din spațiul său intim. Toate acestea îi trecură prin minte lui Dewi, tână și drăguța asistentă indoneziană a ambasadorului Indiei, în cele câteva secunde petrecute acolo jos, lângă piciorul mesei, cu privirea ațintită la blestemata de borsetă.

Iar apoi, deodată, se hotărî. Țâșni în picioare, dădu un șut borsetei, azvârlind-o sub masă, după care alergă spre ieșire strigând bucuroasă la telefon șoferului:

– Plecăm, plecăm! Adu repede mașina!

*(Din volumul *Recepția secretarelor și alte povestiri vesele din lumea diplomației*, în curs de apariție la Editura LIMES)